

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 din. za izposojnino 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 45-86

Napredovanje v peto skupino

Po določilih § 258. uradniškega zakona more učitelj napredovati v peto položajno skupino šele tedaj, ko je star 55 let, ima najmanj 30 službenih let in je zadnja tri leta ocenjen z odlično oceno. Ta določila smo od prvega početka njihove veljavnosti smatrali za neupravičena in prav zaradi tega se je učiteljsko združenje borilo za njihovo ukinitve.

Ugotoviti je predvsem potrebno, da je z uradnim zakonom zvanje učitelja ljudske šole razporejeno do pete položajne skupine. Povsem logično bi torej bilo, da bi tudi učitelstvo, ko prebije tri leta v šesti skupini, smelo pričakovati, da se mu brez posebnih zahtev podeli peta skupina. Toda to načelo velja za vse ostale uslužbence s kvalifikacijami popolne srednje ali strokovne šole — le učitelstvo tvori izjemo. Stalno se sprašujemo zakaj?

Učiteljska izobrazba je vendar ista od nosno na isti stopnji — v zadnjem času celo na višji, nego je popolna srednješolska izobrazba. Za sprejem na učiteljske mora kandidati imeti spricevalo o položeni mali maturi na gimnaziji ali na meščanski šoli. Učiteljsko šolo je moral prej obiskovati štiri leta, sedaj celo pet let. Učiteljeva strokovna izobrazba traja torej sedaj 9 let, in srednješolska 8 let, kolikor je preje trajala tudi učiteljska. V tem torej ni mogoče iskati vzroka zapostavljanju, kajti po predizobrazbi bi z ozirom na uvedbo petega letnika učiteljske šole, moralo učitelstvo imeti celo prednost pred ostalimi državnimi uslužbenci s kvalifikacijami popolne srednje ali strokovne šole.

Toda učiteljev študij ni zaključen s položitvijo usposobljenostnega izpita. Nešteti samoizobraževalni tečaji, ki so nad vse dobro obiskani, strokovna predavanja na naših zborovanjih, vse to je dokaz, da se učitelstvo v svojem težkem in odgovornem poklicu mora nadalje izobraževati. Toda za to ne zadostujejo samo razni tečaji in predavanja. Potrebna je strokovna literatura. In da obstaja med učitelstvom potreba in želja po strokovni literaturi je pri nas dokaz v tem, da poleg »Popotnika« obstojata še založbi Slovenska šolska matica v Ljubljani in Pedagoški tisk v Mariboru. Poleg izdaj teh založb si učitelstvo nabavlja tudi drugo strokovno literaturo. In ker drugim strokam državnega uradništva to ni potrebno, bi bilo s tega stališča učitelstvo toliko bolj upravičeno do rednega napredovanja tudi v peto skupino.

Cemu so bile torej vnešene omejitve pri napredovanju učitelstva? Izgleda kakor, da bi bila peta skupina rezervirana samo za tiste, ki so počasneje študirali — in če upoštevamo zadnja leta tudi za tiste, ki so morali več let čakati na sprejem v državno službo. — Pri rednem napredovanju, pa čeprav upoštevamo razne zakasnitve, mora priti učitelj v šesto položajno skupino vsaj po 20 službenih letih. Vsaka tri leta mu nato pripada periodični povišek. Ti poviški pripadajo avtomatično, zato moremo povsem upravičeno postaviti trditve, da je učitelj z 29 službenimi leti izžrpal že vse možne poviške. In če je tak učitelj nastopil službo z 19 leti, mora čakati še polnih 7 let v VI./3., da si pridobi pravico do pete položajne skupine.

Vsi navedeni razlogi povsem jasno kažejo, kako neupravičena, da celo krivična je omejitev, ki jo za učitelje predvideva § 258. uradniškega zakona. Že večkrat je učiteljsko združenje skušalo doseči ukinitve teh omejitev in s tem redno napredovanje tudi v peto skupino. In skoraj neverjetno se sliši — največja ovira uspeha teh prizadevanj so stalne spremembe v resoru prosvetnega ministrstva. Komaj je uspelo prepričati enega prosvetnega ministra in njegovega pomočnika o upravičenosti naših teženj in zahtev, že je prišlo do spremembe v tem resoru. Začeti je bilo treba zopet znova. In tudi danes smo v istem položaju. Naše združenje je imelo že zagotovila odločujočih osebnosti, da se bodo omejitve § 258. uradniškega zakona za napredovanje učitelstva v peto položajno skupino ukinitve. Sedaj pa bo treba iti ponovno na delo in upajamo, da bomo končno vendarle uspeli izvojevati zakonsko določilo o ukinitvi vseh omejitev.

Naglasiti moramo ponovno, ako je z zakonom razporejeno zvanje učitelstva ljudskih šol do pete položajne skupine, naj mu bo tudi omogočeno napredovanje do te skupine brez vsakih ovir. Kajti ne smemo bi se dogajati, da zaslužni učitelji z doslužnimi 35 leti stopajo v pokoj v šesti položajni skupini.

Razmišljanja ob vstopu v novo leto

Zopet je tu novo leto, polno vročih želj in veselih pričakovanj.

Povsod slišiš voščila, ki vsebujejo želje po zdravju, sreči, veselju in dolgem življenju. Menda ni med nami na zemlji človeka, ki ob vstopu v novo leto ne bi svojemu sočloveku, sotrpnu v tej dolini solz, želel le najboljše, le tisto, kar bi v njegovem življenju imelo le pozitivne posledice, kljub temu, da so take želje, na pragu novega leta, le neka tolažba, nek balzam, na pekočo rano in neko upanje na boljšo bodočnost in srečnejšo dobo.

Letos stopamo na drugo stopnico novega desetletja, ki se nam je predstavilo s krutim razočaranjem. Preteklo desetletje je prineslo človeštvu veliko zlo, krizo, ki se je ovila, kakor kača okrog našega planeta in kruto uselala globoko rano med vse plasti človeštva, med vse sloje.

Z radostjo smo se poslavljali od tega krutega desetletja, v dobri veri, da nam bo novo desetletje prineslo nove, lepše čase, da se bo popravilo vse, kar nam je bilo prizadeto, kar smo žrtvovali, ker smo pač morali žrtvovati radi časa, ki je od nas terjal potrebne in nepotrebne žrtve.

A komaj smo se pričeli poslavljati od zahajajočega desetletja, že so se pojavili na obzorju novi, črni, grozeči oblaki, ki so se razgrinjali in zatemnili mirno nebo. Kruti vojni ples, ki se je začel se je razvijal z vedno večjim zamahom in optimizem v boljšo bodočnost je mahoma splahnel in nadomestil ga je kruti pesimizem.

Nastopilo je novo desetletje in sedaj se poslavljamo od prve ere tega novega desetletja. A še bolj smo sklonjeni glav, še bolj nas je potlačilo in potrla, kajti peza časa je postala še krutejša od prejšnje. Nastala je tako občutna draginja, da so bili s tem zrahlini najosnovnejši pogoji vsake sreče, in blagostanje je postalo le daljni sen, ideal, ki ga obožujemo in častimo kot nekega poganškega boga. Nihče se ne more ganiti, kajti krute klešče ga drže, da ne najde izhoda ne tu ne tam, ne tako, ali tako. Materialno vprašanje naše je postalo glavni centralni problem, okoli katerega so nanizani še mnogi, mnogi drugi, ki še čakajo in čakajo rešitve. A kdaj bodo rešeni?

Kako stanujemo?

Anketa

Kakor v vsakem poklicu, tako vplivajo tudi v učiteljskem na kvaliteto dela poleg predanosti in volje do uspeha umske sposobnosti in strokovna pripravljenost poidecev. Pogrešno pa bi sodil, kdor bi iskal pogojev za uspeh zgolj v osebnih lastnostih učiteljev. V veliki meri, in morda še v večji kot osebne lastnosti, vplivajo na vse učiteljevo delo, tako tisto v šoli, kakor tisto izven nje, številni zunanji činitelji. V prvi vrsti prihaja tu v poštev okolje, v katerem se delo vrši, v katerem učitelj živi. Brez upoštevanja občin razmer kraja in poznanja miselnosti ljudi in njih odnosa do učitelja osebno in do šole kot ustanove, ni mogoče pravih ocen učiteljevega dela. Za dobre uspehe pa so potrebni še posebni pogoji. Poklicno delo učitelja se vrši v šoli. Kakšna je ta šola? Ali je zadosti velika, je suha, sončna in zračna, ali ustreza vsaj najosnovnejšim zahtevam higiene? Da-li ima dovolj prostorne učilnice, je li ustreza oprema v njej? Koliko otrok poučuje učitelj hkrati in kakšen je šolski obisk? V kakšnih razmerah živijo otroci, kako daleč imajo od doma do šole in kaj vse lahko doživljajo na tej poti, kako so hranjeni, kako obuti in oblečeni, kako spijo, kako so razviti telesno in duševno, kakšna je njih nadarjenost in s tem možnost duševnega razvoja, ali imajo vse potrebno za šolo: knjige, zvezke itd.? Pa še mnogo drugega bi lahko navedli, če bi hoteli v podrobnejšo analizo. Že našeto samo pa ima na vzbujeno in izobrazbeno delo vpliv, ki se prav čisto daleko in gospodujoče dviga iznad zmogljivosti tudi najboljših osebnih učiteljevih lastnosti.

Niž manj ne vplivajo na delo in uspehe šole tiste svojevrstne krajevne razmere, ki odločajo o načinu učiteljevega osebnega življenja. Za nepoučene se zdi načrtovanje tega vprašanja odveč. Ti se v svoji sodbi zanašajo zgolj na svojo logiko, ki jim pravi, da odločajo razmere o načinu osebnega življenja slehernika. Za nas pa se tu postavlja dve osnovni eksistenčni vprašanji: kako se učitelj hrani in kako stanuje?

Četudi je prehranjevanje odločilen činitelj za življenje in delo vsakega poedince in družbo in je v tem pogledu zlasti samsko učitelstvo v manjših krajih v nad vse težkem in mučnem položaju, vendar je vprašanje prehrane tako odvisno, od popolnoma svojstvenih krajevnih prilik, da je zelo tež-

Morda na drugi stopnici desetletja v katerem smo? Ali morda nam ta stopnica prinese še težje udarce? Bog ve!

Ko smo se zopet poslovili od starega leta, gledamo vsi v bodočnost s polno čašo skepticizma. Bodočnost nam dela skrbi, z grozo gledamo v prihodnost, če se bo to stanje tako stopnjevalo, kakor se je stopnjevalo v letu, od katerega smo se poslovili. Z žalostjo in nesigurnim korakom stopamo zaradi tega v novo leto.

Marsikdo pa skrito veruje v odrešenje teh spon, ki nas stiskajo, a ta vera je le droben plamen, kajti bog Mars je začel kovati usodo sveta in kdo ve kako dolgo jo še bo? Dokler pa bo koval on, bo ostalo to dušljivo ozračje, ki leži nad nami in ki zasenčuje vse one lepe želje in odkrite misli novoletnih čestitk, ki postojajo spričo težkega položaja v katerem se nahajamo, na pragu novega leta, le gola formalnost in navada.

Globoka želja naša pa je, da bi vse te skeptično gledane misli razpršil čas čim hitreje, da bi se ostre sence, ki legajo na naše duše, prav kmalu razblinile in da bi se razburkani valovi, ki se zaganjajo v našo usodo, prav kmalu pomirili. To upanje, ta želja je posebno velika med nami vzgojitelji, kajti v naših rokah leži vzgoja našega naroda, ki trpi z nami in dela z nami. To, da je vse minljivo in da bo tudi boljša bodočnost nastopila za nas, to si želi vsak izmed nas na praznik novega leta 1941.

Kolar Vilko.

V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru in Celju dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanke; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasni« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

ROJSTNI DAN Nj. VEL. KRALJICE MARIJE

Danes na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije, se učitelstvo pridružuje vsem pri srčnim željam naroda in z najiskrenejšimi čustvi kliče:

Naj živi Nj. Vel. kraljica Marija!

Naj živi kraljevski dom Karađorđević!

Živela močna in svobodna Jugoslavija!

novine, s čimer so prevzele banovine tudi obvezo izplačila učiteljskih stanarin, so krajevni činitelji na deželi tudi izgubili interes zidati stanovanje za učitelje. S tem, izgleda, se je rešitev tega za učitelstvo živega socialno zdravstveno zaščitnega problema zopet odmaknilo. To stanje pa ne more in ne sme obstati.

Javnosti in v prvi vrsti prosvetni pravi moramo prikazati naš stanovanjski problem v pravi luči in ju prepričati, da se z rešitvijo tega vprašanja ne more več odlašati. Zato z današnjo številko odpiramo v našem stanovskem glasilu javno anketo o tem, kako učitelji stanujemo.

Pozivamo vse tovariše in tovarišice, ki žive v neurejenih stanovanjskih razmerah, da v tej anketi sodelujejo in pošljejo uredništvu Učiteljskega tovariša v objavo popis svojega stanovanja, navedejo pa naj tudi vse eventualne zdravstvene posledice, ki izvirajo iz tega. Popis naj pred vsem obsega:

1. Ali imate naravno stanovanje, ali stanujete privatno? 2. Kje stanujete, v podzemlju, pritličju, visokem pritličju, prvem nadstropju? Ali morda v kraju sploh ni stanovanja za vas in ste prisiljeni stanovati izven svojega službenega mesta; koliko km? 3. Koliko prostorov obsega stanovanje in kakšni so ti prostori po izmeri (popisu priložiti načrt v izmeri 1:100)? 4. Če imate družino, koliko oseb prebiva v teh prostorih in v kateri starosti? 5. Kakovost stanovanja: ali je svetlo in sončno, suho, oziroma temno in vlažno? 6. Zdravstvene posledice in snolh zdravstveno stanje vaše in vaše družine, eventualno stanovanje pred vami? 7. V posebno težkih primerih so zaželene fotografije stanovanjskih prostorov.

Naše stanovanjsko vprašanje se da rešiti le z izdatnimi materialnimi javnimi sredstvi. Zlasti v današnji dobi je zato rešitev težka, ker pa je nujno, ne moremo z delom odlašati. Če naj v tem prizadevanju uspemo, je potrebno vzajemno sodelovanje nas vseh.

Usebina:

Napredovanje v peto skupino.

Razmišljanja ob vstopu v novo leto.

Kako stanujemo?

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije.

O »zmotah«.

Strokovne nadaljevalne šole.

Med »zaostalimi« v otrokovem stoletju.

Učitelj Ferdo Kleinmayer — šestdesetletnik.

LISTEK: Novoletni razgovori. — 1914.

Učiteljski pravnik. — Splošne vesti. — Iz

listov. — Šolski radio. — Mladinska ma-

tica. — Stanovska organizacija JUU.

Učiteljska tiskarna. — Novosti na knjiž-

nem trgu.

O „zmotah“

Predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja, tov. Ivan Dimnik, je priobčil v 15. številu »Učiteljskega tovariša« od 5. decembra l. l. članek pod naslovom »Zmote«, v katerem skuša dokazati, da slovensko učiteljstvo ne gleda objektivno na možnost osnovanja zveze učiteljskih organizacij v Jugoslaviji ter da se to vprašanje ne da rešiti brezkompromisno, kakor se glasi zahteva slovenske banovinske učiteljske delegacije.

Po njegovem mnenju je velika zmota, če se naslavlja danes apel za rešitev stvari na izvršni odbor, ker sta o tem vprašanju zavzela svoje stališče (in sicer odklonilno) oba višja foruma JUU, t. j. upravni in glavni odbor. S tem, da se kratkoma ne priznajo mišljenje in sklepi ogromne večine glavnega odbora da se ne bo nikdar povoljno rešila ta zadeva.

Tovariš Dimnik se postavlja v tej argumentaciji na povsem formalno stališče in vse kaže, da se ne zaveda dejstva, da zapada s tem v usoden anahronizem. Današnja večina glavnega odbora JUU ne predstavlja od trenutka odcepitve učiteljstva banovine Hrvatske več tistega foruma, kot ga je predstavljal še pred to ločitvijo. **Jugoslovansko učiteljsko združenje** je zaradi tega že danes fikcija, zato so vsi zaključki, ki se delajo na osnovi te irealne koncepcije, nujno anahronistični in zato nerealni. Jugoslovansko učiteljstvo je organizirano danes v dveh ločenih združenjih in če želi učiteljstvo dravske banovine zgolj zaradi stanovskih koristi to stanje odpraviti, ne more biti ta želja vse dotlej zmota, dokler nas tov. Dimnik ne prepriča, da je sedanje stanje koristno za jugoslovansko učiteljstvo.

Sicer pa je tudi res, da je sedanje odklonilno stališče glavnega odbora JUU bilo že pred njegovim sklepom dne 14. junija l. l. mnenje izvršnega odbora, v čigar imenu je tov. Dimnik podal istega dne svojo programatično izjavo, ki si jo je glavni odbor osvojil. Osvojili si je pa niso zastopniki dravske banovine in to njihovo stališče je naša skupščina v Ljubljani brez pridržka potrdila. Glavni argument izvršnega odbora je obstajal in obstaja še vedno v mnenju — ali če

hočete v prepričanju — da v Savezu hrvatskih učiteljskih društev danes še ni one pripravljenosti, ki bi nam jamčila za resnično duhovno zajednico nove zveze jugoslovanskega učiteljstva. V tem »dejstvu« tiči po mnenju tov. Dimnika največja naša zmota. Če bi bili mi prevzeti od istega prepričanja, bi izpadlo po njegovem mnenju od naše strani vsako forsiranje te nemogoče razvojne linije, kajti »za ureditev tega razmerja je treba iti prirodnim, ne pa prisilnim putem«.

Tu pa stojimo na razvodju in prav zato ne more biti govora o naši zmoti. Mi se ne spuščamo v razmotrivanja, ali je razpoloženje med predstavniki učiteljstva banovine Hrvatske danes že v takem stanju, da bi nam omogočilo uresničenje naše želje in dopuščamo zato tudi možnost, da bi naša pobuda v tej smeri ne zadela na povoljen odziv. S tem bi bil podan pa samo dokaz, da je bilo anticipirano mnenje izvršnega odbora JUU pravilno, ne pa da bi bili mi v zmoti, ker želimo zopetne strnjivosti jugoslovanske učiteljske organizacije. Akoravno nismo nikoli nestvarni zaneženjaki in opazujemo stvari na Hrvatskem s potrebnim skepticizmom, vztrajamo na tem, da se prepotrebni poskus napravi in sicer od tiste strani, ki je zaradi svoje tradicije in večje sile boljše zavarovana pred morebitnimi napačnimi tolmačenji. Ta stran je pa po našem mnenju JUU. Ali se tovariši pri izvršnem odboru boje, da bi jim razvoj potrdil njihovo prepričanje? Mi se samo vprašujemo, zakaj naj bi ne s konkretnimi ukrepi izsilili razčiščenje sedanjega stanja! Ako se poskus ponesreči, sledili bomo v svoji stanovski politiki pametno prirodnim putem in sicer s prijetno zavestjo, da smo storili vse, kar smo smatrali za koristno in času primerno. Iz te izkušnje bomo črpali zlate nauke za svoje nadaljnje ukrepe. Če se pa poskus posreči, si bomo zagotovili tako teren, na katerem se edino lahko doseže ona duhovna zajednica jugoslovanskega učiteljstva, ki lebdi pred očmi nam vsem, zlasti pa argumentirajočemu izvršnemu odboru. Vse naše izkušnje pa nam kažejo, da vodi pot v višino vedno po idealizmu in ne po skepsi.

Al. Hreščak.

Strokovne nadaljevalne šole

Prejeli smo še drugi članek kot odgovor »Slov. obrtniku«. Tudi ta članek v celoti priobčujemo, čeprav so nekatere ugotovitve iznesene že v članku v št. 16.

»Slovenski obrtnik«, glasilo slovenskih obrtnikov prinaša pod naslovom »Vajeniške šole« daljši članek, v katerem napada učiteljstvo in opozarja na učne neuspehe na strokovnih nadaljevalnih šolah. Iz vsebine članka je razvidno, da se pisec zanima bolj za osebne interese posameznikov, kakor pa za šolstvo, ki bi mu lahko služilo glasilo slovenskih obrtnikov, ako bi bilo sposobno, objektivno presojati položaj obrtnega nadaljevalnega šolstva.

»Slovenski obrtnik« kot malo čitan in razširjen list itak nima dosti vpliva na stan, iz katerega je izšel, in tudi ne na javno mnenje. Mi dobro vemo, kje nezadovoljneže čelvet žuli in vemo tudi za pravi naslov avtoritet, ki bi hotele imeti strokovno nadaljevalno šolo pod svojim vplivom in zaradi katerih se celo ruši enotnost obrtniškega stanu. Nikomur se ni zgodila krivica! Na strokovnih nadaljevalnih šolah poučujejo še nadalje samo strokovno izprašane učne moči, razen nekaj žlahtnih izjem, zoper katere pa je bil že večkrat podan protest od inspiratorjev samega članka v »Slovenskem obrtniku«. Nasprotno: z imenovanjem novih uprav-

nikov iz vrst izprašanega ljudskošolskega učiteljstva se je popravila krivica, napravljena resničnim organizatorjem slovenskega strokovnega nadaljevalnega šolstva. Znano je, da so razni strokovnjaki odklanjali svoj čas vsako sodelovanje na strokovnih nadaljevalnih šolah, ker jim je takrat tako kazalo; učiteljstvo pa je v najtežjih razmerah vztrajalo vključno z nizkim honorarjem, kakršne prejema še danes. Takrat je bilo delo na obrtnih nadaljevalnih šolah težavnejše, ker je bilo v razredu po 40 do 50 vajencev. Strokovnjaki, ki se v »Slovenskem obrtniku« s tako žalostjo pritožujejo zaradi neuspehov na obrtnih nadaljevalnih šolah in blatio za strokovne nadaljevalne šole zaslužne učitelje, se niso svoj čas prav nič brigali za te šole. Razumljivo, takrat je bila dobra gospodarska konjunktura in tudi več zaslužka v raznih svobodnih poklicih, nego ga je danes. Obrtna nadaljevalna šola je bila včasih tem gospodom deveta brig in španska vas. Nekateri so poučevali po nekaj mesecih ter nato zapustili šolo in vaje, ker jim je ugodna gospodarska konjunktura kazala večji zaslužek drugje. Razni postranski dohodki za gospode, ki jih danes obrtno šolstvo toliko zanima, so bili tiste čase naravnost ogromni in kdo se bo potem brigal za zapuščenega vajenca. Danes pa so minuli dobri časi, pri delu v svobodnih po-

klicih so pa ostali samo resni in trezni možje, res pravi strokovnjaki.

Skoda je, da imamo za obrtne nadaljevalne šole zlasti po deželi premalo izprašane učiteljstva. Dolžnost oblasti bo, da priredi zadostno število tečajev za izobrazbo učiteljstva in da s tem možnost otvoritve ponovnega večjega števila novih obrtnih nadaljevalnih šol na deželi. Učiteljstvo je tukaj prepuščeno večinoma samemu sebi, zaradi česar trpi pouk in je potem tudi razumljivo, da se izrabljajo izjave, kakršno je podal vodja strokovne nadaljevalne šole v Št. Vidu nad Ljubljano o strokovnih učnih močeh.

Piscu pamfleta v »Slovenskem obrtniku« je prav dobro znano, da poučujejo na strokovnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani večinoma profesorji srednje tehnične šole, profesorji srednjih šol in strokovnjaki ter je ljudskošolskih učiteljev komaj ena petina. Recimo, da je trditve pisca v »Slovenskem obrtniku«, da strokovna nadaljevalna šola nazadnje, resnična, potem vendar ne zadene krivda za neuspehe učiteljstvo, ki je na teh šolah v znatni manjšini v razmerju 1 : 4. Krivce neuspehov bo torej treba iskati drugje in ne med ljudskošolskim učiteljstvom.

Vajenci prihajajo večinoma iz ljudske šole. Prav malo jih je z enim ali dvema razredoma srednje oziroma meščanske šole. Za take 14letne učence mora biti pouk usmerjen popolnoma po načelih metode, sicer taki vajenci učnega predavatelja, ako je še tako sposoben, kakor so oni, ki jih ima na razpolago »Slovenski obrtnik«, ne morejo razumeti, o čemer imamo na razpolago dovolj dokazov. Res je, da vidimo v raznih zvezkih napisane precej učenosti, a učenci je ne razumejo, ker

Marija Klofutarjeva:

Med „zaostalimi“ v otrokovem stoletju

(Nadaljevanje)

Vzgojni činitelji v poboljševalni vzgojevalnici.

Vzgojitelj ne more iz otroka napraviti vsega, kar bi rad. Podedovane lastnosti so dostikrat močnejše. Kar je črno, pač zbledi, belo pa ne postane. Zato ne smemo gojenčeve duše primerjati z glino, ki jo umetnik lahko poljubno oblikuje, temveč prej semenskemu zrnu. Nevidne, v njem dremajoče ali speče sile poneženo iz njega neko določeno rastlino. Vzgoja je torej le močnejši ali rahlejši vpliv odraslih, zrelih, na mlade, razvijajoče se ljudi. S takim vplivanjem se slaba nagnjenja gojenčeva zatirajo, višji goni pa se krepijo. Seveda je treba pri tem budno paziti na gojenčev zdrav organski razvoj.

Omenila sem že, kako blagodejno ali pa pogubonosno delujejo na gojenčev razvoj podedovane lastnosti. Omenila sem dobre in slabe diktate okolja, med najmočnejše in najvažnejše pa spada vzgojiteljeva osebnost.

»Za šolo niso odločilni zakonski predpisi in njihovi teksti, odločilen je pred vsem duh, ki veje v vsaki šoli in pred vsem v njenem učiteljstvu. Da bi se vzgoja in pouk pravilno vršila, je vzgojiteljeva naloga, da popolni z ljubeznijo duše svojih gojenčev. Potem gre vse lahko.« Iz knjige: »K. Čapek, Hovory s T. G. Masarykem.«

Človek, ki vzgaja mladino, daje mladini samega sebe. Svoje misli, težnje, skrb, delo, trud, žalost in veselje. Vzgojitelj hoče mladino obogatiti z vsemi tistimi nazori, ki se jih sam oklepa kot edino pravih, stori vse, da omogoči mladini pridobitev vseh vrednot, ki jih pojmuje sam kot smisel in srečo življenja. Vse to pa mora vzgojitelj dajati le s svojo osebnostjo, s svojim vzgledom. Vzgojitelj želi svojemu varovancu dati celo vse

jim niso znali pedagogi okrog »Slovenskega obrtnika« pravilno raztolmačiti najnavadnejše osnovne pojme. Zato je sposoben, poučevati večino predmetov na strokovni nadaljevalni šoli le ljudskošolski učitelj, pri čemer pa seveda ne izključujemo potrebo, da poučuje inženjer specialno stroko. To popolnoma zadostuje in, kolikor več bo ljudskošolskega učiteljstva nastavljenega na teh šolah, toliko smotrnejša bosta pouk in vzgoja vajencev.

Koristno bi bilo za vajence same in za dopisnike v »Slovenski obrtnik«, ako bi malo povprašali učence obrtnih šol, kako so kaj zadovoljni s predavanji tega ali onega strokovnjaka na strokovni nadaljevalni šoli. Odgovor bo za marsikaterega strokovnjaka porazen. Vajenci nimajo zaključene srednješolske izobrazbe, ampak so večinoma absolventi ljudske šole na deželi in mora zato biti način pouka drugačen, kakor je na srednjih šolah. Predmetno zadevo je treba najprej nekoliko poznati, se v njo vživeti, nato je šele mogoča stvarna kritika. Vzgojne in učne smotre strokovne nadaljevalne šole premo poznate, ker ste se začeli za vajensko vraščanje prepozno brigati.

Učiteljstvo ima svojo eksistenco, ne da bi bilo pri tem odvisno od honorarjev na strokovni nadaljevalni šoli, ker mu ni honorar edini vir dohodkov. Take težke skrbi prepuščamo za enkrat onim, ki ne najdejo nikjer drugje zaposlitve. Kdor pa ni sposoben za delo v javnih in zasebnih poklicih, tudi ne spada med učne moči strokovne nadaljevalne šole. Če »Slovenski obrtnik« priporoča take, bo s tem škodil napredku strokovne nadaljevalne šole.

tisto, kar si je sam želel, a ni mogel dobiti, po stihu:

»Naj drugi srečo vživa, če jaz je nisem smel.« To pedagoško darovanje je eden najne-sebičnejših, najskrivnostnejših, najodkritostnejših, pa tudi najnehvaležnejših procesov. Vzgojitelj daje, gojenec pa včasih sprejme, včasih odkloni. Zakaj? Mnogokrat je čisto nerazumljivih vzrokov, često iz prepotenciranega občutka manjvrednosti. »Saj ne bom nikoli to kar ste vi, čemu bi se ubijal? Mnogokrat, ker morda opazi, da vsa dajatev ne prihaja iz vzgojiteljevega notranjega bistva, da je vse na njem le zunanja dekoracija. — Vzgojitelj da gojencu lahko samo toliko, kolikor je sam vreden. Ne v tem, kar bi vzgojitelj hotel biti ali hotel, da postane njegov gojenec, samo v tem, kar v resnici je, čuti otrok magnetsko privlačno silo, pred katero tudi klone.

Koliko milijonov ljubečih mater, mož, žena, fantov in deklet, sinov in hčera je že živelo, še živi in upajmo bo živelo, ki nikoli z besedo ne dokazujejo svoje ljubezni in obratno, koliko milijonov ljudi živi vedno, ki čutijo dnevno potrebo, da si zatrujejo ljubezen, ker je v srcu nimajo.

V vsaki pravi vzgoji vzgojitelj gojenca obhaja s samim seboj, z vsem resničnim, lepim in dobrim, kar je sam v dnu srca. Samo to ima čarobno moč, ki otroka dviga ali pogublja. Duh vzgojiteljeve osebnosti je baci, ki je v normalnih razmerah kos najmočnejšemu življenju. Seveda je treba tudi tu upoštevati že omenjene ovirajoče faktorje, ki bujajo ob vzgojno barčico, kot so hereditarna obremenjenost, vpliv okolja, itd.

Če je bistvo vzgoje v samopodajanju, tedaj naj bo temeljna zahteva vzgoje in vzgoje-

M. Nagajka:

Novoletni razgovori

Šel sem in bral visoke izjave, sam pogum in sama navdušenost. Tudi vreme se je obrnilo na bolje, mrzaz je tako rekoč kapituliral in bilo je še drugih dobrot nič koliko. In ko sem poln dobrih sklepov teklen po ulici, sem srečal Martina Kačurja.

»Glej no, ravno prav,« sem dejal, »kratek intervju: kako se ti zdi s tem novim letom? Ali imaš kake posebne želje in posebne misli? Tvoja sodba je bila včasih tako rekoč mero-dajna.«

Pogledal je postrani, potem pa pod noge, zdi se mi, da na čevlje, pogladil si je sive brke, nato je pa dejal:

»Kakih posebnih misli pač nimam, kaj bi s posebnimi mislimi. Samo v napoto so človeku pri delu. In delo je tako rekoč prvo. Seveda, toliko je še neobdelanega sveta, ti si niti misliti ne moreš. In narod je tako potreben. In željo tudi nimam. Zmeraj sem bil tega mnenja, da nam je skromnost zelo potrebna in kadar mi manjka kruha, si mislim: Hvala Bogu, nekateri tudi krompirja nimajo. In sem zadovoljen. Drugi ste pa tako nepočakani, samo napredovali bi radi in nič delali. In vsi bi bili radi v Ljubljani in če le mogoče tako, da bi stanovali zraven gledališča in kina in promenade. In da bi imeli prosto vsak teden dvakrat, za krompir posebej, za trgatve posebej, za košnjo tudi in žetev in za mrzaz in za vsako žeganje in semenj tri dni skupaj. Mi smo pa še stare šole, najprej delo, potem plačilo. In želje, seveda, tudi jaz imam želje, kdo bi jih ne imel. Pa nima pomena, da bi jih pravil, precej bi napravili resolucijo. No, tako bo pač, kakor je bilo doslej. Da bi le hujše ne bilo! Za drugo bodo pa že zgoraj poskrbeli, saj bo prišla kaka odredba, zmeraj pride pravočasno, da se veš ravnati.«

»Kaj pa to, naš stan, tako rekoč naš gmotni položaj? Ali te to ne vznemirja? Kaj misliš?«

»Če bodo dali, bodo pač dali, če pa ne, do smrti bomo živeli. Ampak, jaz verujem, da bodo dali, še noben mesec niso ustavili in bodo tudi kaj navrgli. Sploh pa je treba štediti, tudi država ima skrb in težave, kaj si pa misliš? Marsikaj se mi zdi pa smešno: greš in tuliš v gospodarja: Denar sem! Misliš, da ti ga bo dal! Kakopa! Policaje bo poklical. Samo zlepa se kaj opravi, zato pravim, da je treba potrpeti in počakati.«

Še enkrat ali dvakrat je pogledal na vse strani po cesti in potem se je zelo hitro poslovil. Šel je z dolgimi koraki, suknja mu je opletala ob suhem telesu, videl sem, da je dokaj oguljena in tudi črni klobuk se mu je svetil.

Tam od druge strani je pa prihajal drug tovariš. Bil je še mlad in močan, oblečen je bil bolj turistovsko, pa namesto palice ali kakih smučk je nosil težek kovčeg. Oči so mu švigale na vse strani in stopal je še zadosti pogumno in krepko.

»Glej no, Matjaž Popotnik.« sem se razveselil, »prišel si ravno prav. Ustavi se nekoliko, truden moraš že biti, počakaj in povej, kako je s tem novim letom. Ti imaš lep razgled po vsem svetu, videl in uganil boš pravo. In oblekel si se tudi že kot za kako daljno pot.«

»Tako,« je rekel, »oblekel sem se le zaradi gotovosti. Nič ne vem, kdaj me pokličejo. Enkrat so me vzdignili iz spanja, dvakrat iz vsele družbe. In zdaj sem sklenil napraviti konec vsem takim presenečenjem. Pripravljen sem vsako uro. Kamor grem, nosim s seboj kovčeg, pride dekret, samo vstanem in rečem zbogom in grem svojo pot. Tako je najpravi-pravneje, nobenih solza in nič vzdihovanj. Prav po vojaško. Da, preteklo leto sem prehodil precej drage domovine, poslej me pa nekoliko skrbi, čevlji so se nekoliko podražili in čevljarji mi ne zaupajo več. Meni je pa treba močnih čevljev, obiskujem same svetnike in

svetnice in ti niso razumeli človeških navad, naselili so se po takih samotah, da mimogrede zbrusim par čevljev. Vidiš in to je edina moja skrb v prihodnjem letu. Popotovanje, bratje, je naše življenje. Drugo me pa ne zanima, če kdaj rečem svojo besedo, prej ko se zaslži iz tistih samot, se svet dvakrat obrne. Torej samo čevlji in lepo vreme in nič drugega. Mislim, da bi moral dobiti nekako doklado za čevlje, poskusi, mogoče se da to kako spraviti v obstoječe zakone. Morda bi šlo iz zimske pomoči, zakaj pozimi jih res potrebujem.«

»In tvoj odnos do stanu, do organizacije?«

»No, tako, jaz sem bolj pri vrhu, vidim nekoliko drugače kot vi, ki ste v tem živzavu. Zaradi čevljev, kakor sem rekel, bi morda napravili kako resolucijo ali kaj podobnega, deputacijo, sestanek ali kako že pravite tem stvarim. In morda bi za popotnike ustanovili posebno društvo, takole nekako društvo za popotniški okraj, saj se moraš drugače neprestano prijavljati in odjavljati.«

»In zakaj pač potuješ?«

»Zato pač, ker sem Matjaž Popotnik, Ni-ma pomena, da bi o tem govorila. Potem bi še hitreje potoval.«

In nasmejaj se je in odvihral, kakor je bil vajen, saj sem videl, da se mu je že ves čas mudilo nekam naprej in da je prestopal, kakor bi bil na trnju. Tako pride v človeka tista naglica, nekaj amerikkanskega je zlezlo vanj in ne briga se več za nepomembne stvari in kar je manj od dekreta, ga sploh ne primora, da bi trenil z očmi.

Nekako razžalostil sem se in zazeblo me je ob sami misli, da bi bili vsi sami popotniki. Občutil sem strašno praznoto v prsih in želeodu in krenil sem k Zlati majoliki. Odprl sem vrata in tam v zadnji sobici je sedel za mizo v kotu velik človek.

»Hvala Bogu, spet tovariši!« sem vzkliknil in prisedel. Kako se kaj imaš, predragi moj Andrej Hromika, saj si ves povezan!»

»Ne govori tako glasno, tega ne prenesem,« je vztrajal Andrej Hromika. »Moji

živci so tako zrahljani, da mi škoduje vsaka razburjenost.«

Součno sem ga pogledal in dejal s šepetajočim glasom:

»Poslušaj, kratek intervju, nič razburilvega, samo nekaj misli, kaj se ti zdi o tem novem letu in kakšne želje imaš in kake so tvoje težave?«

Vzdihnil je in pokimal z zavito glavo:

»Zdravje, ljubo zdravje, kaj pa hočem več. Ti ne veš, koliko je sitnosti s tem ljubim zdravjem! In ko ti nihče ne verjame, da si resnično bolan, niti zdravniki ne, kakor bi človek ne imel pravice, biti bolan! Trkajo ti po glavi in po prsih, tok, tok, nazadnje pa se razjezijo: Nič vam ni, sama domišljija. Toliko trpljenja, ti ne moreš razumeti, kaj sem samo letos prestal. Najprej je hotel upravitelj, naj ležim kar v službenem kraju. Kdo je pa zato bolan, da bo ležal v službenem kraju? Potem mi je rekel, da sem netovarenški in me je ožrl ko stara baba, češ kdo bo pa mojih šestdeset otrok učil in je dejal, če sploh čutim kaj odgovornosti do naroda, do poklica in države. Skratka, malo, da me ni proglasil za protidržavnega elementa. No, vendar so mi drugod še nekako šli na roko, najprej sem imel dopust zaradi trganja v glavi, potem sem vzel štirinajst dni zaradi krčnih žil, potem sem dobil hripo — ti, to je nevarna bolezen — nato sem si zvil nogo, potem mi okoli srca nekaj ni prišlo, neka žila, ki vodi k srcu, ni bila normalna, potem so bile počitnice in zdaj mi v živcih nekaj ni v redu, imam štirinajst dni dopusta. Rečeš sem, nič kakšen revež.«

»Zakaj si pa tako zavit?«

»To je pa zaradi revmatizma, ampak ta pride šele drugi teden na vrsto, zdaj ga ne čutim tako hudo.«

Požrl sem slino, potem sem pa le vprašal, kako misli o splošnem položaju, dovolj ima časa, da lahko nekaj premisli in ve.

»Prav nič ne vem, največkrat mečem marjaš ali pa pride na vrsto tarok. Lepe igre so to in tudi ta cvček je čisto naraven. Za

slovja: »Vzgojimo najprej vzorne vzgojitelje!« Šele vzgojiteljevemu stoletju bi smelo slediti otrokovo stoletje.

Pomen osebnosti se danes vedno bolj poudarja na vseh področjih človeškega udejstvovanja, ustvarjajo se svetovne bojne fronte, padajo carstva in kraljestva, vse v borbi za in proti svobodi in veličini človeške osebnosti.

Pojem osebnosti vključuje nekaj lastnosti, ki jim moramo posvetiti še nekaj vrstic. Pred vsem mora vzgojitelj biti trden v svojih nazorih in prepričanjih. Smešno in nesamostojno je pod raznimi vplivi menjati svoj svetovni nazor, vero, ali celo jezik in narodnost. Kako naj se mladoletnik vzgaja k značajnosti, če vzgojitelj menjava karakterne cvetke kot rokavice ali obleko, kakor pač diktira moda, politika, kupčija, ter razni koristolovski interesi ali pa celo kaprice?

Resnicoljubnost je harmonija med življenjem in mišljenjem, med teorijo in prakso, med zapovedmi, ki jih skušamo vcepiti gojencu in med lastnim ravnanjem. Zlaganost, dvomnost in neiskrenost so sodobne socialne bolezni. Ena teh sodobnih odkritosti je tudi ta, da vse preveč tožimo, kakšna je mladina, kako je pokvarjena in kakšna bi morala biti, vse premalo pa, kakšni smo vzgojitelji in kakšni bi morali biti. Malo več bi morali pridigovati sebi in malo manj otrokom!

Če k navedenemu dodam še vzgojiteljevo etično in intelektualno polno vrednost, ki je zmožna gojenca razumeti ravno v tistih letih,

ko je ljubečega in skrbnega razumevanja najbolj potreben, ko dorašča in odrasča, ko stopa vedno samostojneje na življenjsko pot, bi njegov lik ustrezal namenu.

Seveda je najzornejši vzgojitelj samo človek s človeškimi napakami in slabostmi. Zato je redna samovzgoja zadnja zahteva vzgojiteljeve polnovrednosti, obenem pa najpopolnejše samopodajanje, »da končno bo drevo, ki svoje veje širi čez vse nebo, čez vsa obzorja daljna...« Fr. Albrecht.

V vzgojno poboljševalnem zavodu stavljam vzgojiteljevo osebnost na najvišje mesto, razsvetljeno z vsemi sonci, okrašeno z vsem cvetjem. Na podlagi sedemletne izkušnje jo priznavam kot edino uspešno vzgojno sredstvo. Dolgo lestvico vzgojnih žarkov, od priznane nasmeška do vrednostne nagrade, dolgo vrsto kazni, od opomina med štirimi očmi do samice ali celo 14dnevnega sodnega zapora, ki ga v izrednih primerih dovoljuje kazenski zakonik, pisan niz kazni in nagrad, ki še niso izšle v nobeni pedagoški študiji, temveč so produkt vzgojiteljeve iznajdljivosti, dopuščam kot potrebno zlo slabicem ali kvečjemu kot poživilno garniranje.

Mesija vzgojiteljevi osebnosti naj bo reformator moralnega žitja, za to ponovno kličem: Dajte nam dobrih vzgojiteljev, postavljajte na važna mesta ljudi tanke vesti, moralne neoporečnosti, resnicoljubne in okritosrčne, nesebične ter intelektualno izoblikovane, pa lahko vzkljknemo z Mileno Mohoričev: »Verujmo v svojo bodočnost in v bodočnost človeštva.« (Dalje.)

Učitelj Ferdo Kleinmayer — šestdesetletnik

Dne 5. t. m. je praznoval Ferdo Kleinmayer, sedaj upokojeni učitelj v Trstu, svojo šestdesetletnico. Ob tej priliki se nam, zlasti starejšim učiteljem, ki smo sodoživljali z njim težke čase narodne in učiteljske borbe, vzbujajo prijetni spomini na njegovo markantno osebnost. Če se oziramo danes na bilanco njegovega življenja, smemo biti v resnici ponosni na tega svojega tovariša.

Leta 1900. je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto v Trstu, kjer je služboval do svoje upokojitve.

Ves ta čas in vsa leta po upokojitvi so izpolnjena z nad vse marljivim in požrtvovalnim delom na raznih področjih kulturnega in organizacijskega življenja. Njegove humoreske, satire, anekdote in pesmi srečujemo pod psevdonimom »Ferdo Plemič« v vseh slovenskih humorističnih listih. Nekaj od teh je izdal l. 1906. v zbirki Tilho in drugi. V »Korošču« in »Miru« je priobčeval drobne črtice iz koroškega življenja ter povesti iz koroške zgodovine.

L. 1911. je izdal brošuro o slovenskem šolstvu v Trstu. Ko so bili Slovenci v Italiji po prevratu odrezani od kulturne skupnosti

z ostalo Slovenijo, je začel urejevati tržaški kulturni vestnik »Njivo«.

Da bi izpolnil občutne vrzeli v šolski učni literaturi, je sestavil celo vrsto učbenikov za slovenski in italijanski jezik, berile, računic in slovarjev. Kadar koli je bila potreba, se je s svojim krepkim peresom oglasil tudi v stanovsko političnih in pedagoških časopisih.

Ves čas obstoja Goriške Matice je Kleinmayer njen odlični sodrudenik. Poleg mnogih krajsih črtic v zbirki Luč so izšle v tej založbi sledeče njegove knjige: Prvi koraki — abecednik, Iz starih časov, zgodovinske bajke in povesti, Slike iz prirode, Po svetu naokrog. Dedek pripoveduje, Pogled v svetovno zrcalo, Prirodni pojavi in človeški izumi ter Pravljice iz tujih logov.

Že samo ta površen pregled njegovega življenjskega dela nam pove, kaj pomeni Kleinmayer za slovensko kulturo preko naše meje.

Ob šestdesetletnici se s hvaležnostjo spominjamo njegovega prekoristnega dela ter mu želimo, da bi še mnogo, mnogo let stal čil in zdrav sredi svojega požrtvovalnega dela!

Odgovor: Čl. 12. pravilnika o dovoljevanju odsotstva in odobravanju bolovanja učiteljem (Služ. list z dne 29. sept. 1937.) pravi: »Božične in velikonočne počitnice kakor tudi dnevi, ko na šoli ni pouka, veljajo za službene dneve. Med tem časom se smejo učitelji vseh šol, izvenšči starešine meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šol oddaljevati in biti zunaj službenega kraja; morajo pa dati svoj natančni naslov in se odzvati in priti v službeni kraj če jih prosvetni oddelek banske uprave ali ministrstvo za prosveto pozove.« Vsa druga določila, ki so v nasprotju s tem členom so postala neveljavna.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje: I. A. iz P. — Rada bi vedela, koliko je znašala polna pokojnina z draginjskimi dokladi vred in polna pokojnina brez draginjskih doklad leta 1925.

Odgovor: Polna pokojnina s 15% dodatkom je znašala leta 1925. letno din 20.406,— in osebna drag. doklada v III. drag. razredu din 1000,—, v II. drag. razredu pa din 1100,— mesečno.

—§ Vprašanje P. B. B. Ali sme učitelj ob nedeljah in praznikih zapustiti svoj službeni kraj? Ali je še v veljavi norm. odl. III/9 + III/11 in ali člen 12. norm. odl. XXII/5 ne preklicuje norm. odl. III/9 + III/11, kjer govori o zapuščenju službenega kraja?

politiko se pa principiarno ne zanimam, principiarno!

Poslovil sem se, bolnike obiskovati je dobro delo, sem rekel, ampak v resnici nimam časa, najmanj pa, da bi počakal na marjaš ali tarok. In ko sem stopil iz Zlate majolike, sem zadel ob tujega gospoda.

»Oprostite,« sem rekel.

»Nič hudega,« je dejal oni. Ko sva se pa natančneje pogledala, sem ga spoznal. Bil je dragi tovariš Francelj Presedljaj. Ko me je spoznal, se je nagnil zaupno k meni in dejal šepetaje:

»Ali že veš?«
»Kaj neki?« sem vprašal strahoma.
»Torej res ne veš?«
»Res ne,« sem zatrjeval.
»Pravijo, da bo vlada padla.«
To pot sem se zares začudil.
»Tega pa še nisem slišal,« sem dejal ne-
verno.

»Potem pa morda ni res,« se je oddahnil.
»Kje si pa slišal?«
»Tako, misli sem si,« je v zadregi dejal. Molčal sem nekoliko časa, nato sem počasi vprašal:

»Ti Francelj Presedljaj, kako se ti kaj zdi letošnjo novo leto. Ali si želiš kaj posebnega?«

Pogledal je po cesti in previdno dejal:
»Ko pa ne vem, če ti smem zaupati. Veš, sem strašno previden. Sicer ni nič hudega, te to me skrbi, da bi se nenadoma kaj spremenilo in je potem človek ves zmešan. Ampak zaenkrat je vse v redu. Zadnjič so že zagnali krik in bi kmalu napravil neumnost. Kaj posebnega pa tudi novo leto ne bo prineslo, kaj misliš? Ali so kakiz izgledi?«

Na vsak način je hotel izvrtati iz mene nekaj posebnega. Odkimaval sem, nazadnje se je razjezil:

»Ti mi nočeš povedati, čakaj, pa bom le zvedel!«

In odšel je brez pozdrava in niti srečnega novega leta mi ni voščil.

Dr. Danilo Viher:

1914.

Učitelj Jakob je vstopil v razred. Otroci so vstali, a eden med njimi je pristopil k Jakobu, krepko zlogoval besede čestitajoč božič in novo leto.

»Hvala, otroci! Želim, da bi vaša mladost bila lepša kot moja.« Nato se je začudeno ozrl po mizi. Na majhni smreki so gorele tri svečke, a spodaj v jaslakah je bil Jezušček obdan z neštevilnimi angelčki, ki so držali trak, na katerem je blestelo »Mir ljudem na zemlji!«

Toda Jakob vsega tega ni videl, niti lučk, ki so blele na smrečici. Z nekim tihim in veselim nasmeškom je preletel darove: venec smokev, dva kosa potice, za dve pesti orehovi in lešnikov. Učitelj Jakob je bil lačen, doma pa je imel še troje otrok.

»Orehi bodo za Mirka,« je tiho delil, »smokve Bogdani, a potico, — komu je le prišla ta pametna misel v glavo? — potico pa bom dal Maji, saj je itak še ni videla.«

Otroci so gledali in bili presenečeni, kako se je učitelj zagledal v darove in čudno se jim je zdelo, da ne gleda nič lučk, da ne vidi jaslje, ki so vse od same sreče ožarjene.

Učitelj Jakob pa vsega tega res ni videl. Bil je to njegov najlepši dan, saj je vedel, da so to darovi za njegove otroke. S počasnim korakom je stopal po razredu in v mislih stokrat pobožal vsako glavico, saj so mu te glavice povedale, da ga ljubijo in razumejo.

»Vstanite, otroci!« Otroci so vstali. »Peli bomo!« Otroci so takoj uglasili svoja mlada grla in razred je čez nekaj trenutkov objela mehka toplota otroških glasov.

»Človek, zdaj si otet, človek, zdaj si otet!«

Mehko je božala božična pesem Jakobovo srce.

Splošne vesti

LETOŠNJI BOŽIČ NA NAŠIH OBMEJNIH ŠOLAH

Letos je Družba sv. Cirila in Metoda razposlala darila za božičevanje šolam v 158 krajih. Obdarovane šole ležijo na Mežiškem področju, na Kobanskem, na severnem vznožju Pohorja, v Slovenskih gorah, predvsem v njih severnem delu vzdolž Mure, v Halozah, v vsem obmejnem pasu Prekmurja od Cankove do tromaje in nato na vzhod in jugovzhod do vznožja lendavskih gor in končno še na krševitem Kočevskem.

Navedenim okolišem posveča CMD stalno pozornost, njeno članstvo in sodelavci ter podporniki pa so zlasti srečni, da se tudi pri takih akcijah vedno bolj učvršča in razširja duh medsebojne povezanosti in vzajemnosti naših obmejnih in osamelih okolišev z našimi osrednjimi predeli.

Letošnja družbina božična darila so po količini dosti obilnejša v primeri z onimi iz prejšnjih let. Razposlanega je bilo poleg manjših količin rokavic, nogavic, perila in čepic še 120 žabic, 500 jopic in puloverjev, nad 2300 metrov hlačevine, nad 10.000 metrov flanele in barhenta ter 550 parov čevljev. V denarju izraženo pa je bila letos dosežena še več kot dvojna lanskoletna vsota, saj se je sedaj povzpela že preko din 380.000,—. Do tega res lepega zaključka je pripomogla predvsem desetonovembrska narodna zbirka, ki je vrgla din 232.039,—, dočim je ostale izdatke pokrila Družba iz svojih nadaljnjih dohodkov in sredstev.

Iz listov

—I Državni nameščenec in upokojenec je naslov članka v »Slovenski besedi« od 2. I., v katerem čitamo tudi to: Dokler ne bodo prejemki in pokojnine v skladu s cenami življenjskih potrebščin, se državni nameščenec ne more preživljati in vzdrževati svoje družine. Na veliki zvon so se obešala prav po nepotrebnem zadnja povišanja prejemkov, ki so znašala približno 10 do 150 dinarjev na mesec, kar ne pomeni pri vsak dan večji draginji ničesar! Javnost je sprejela vest o taki ureditvi prejemkov z obžalovanjem in **dobe-sedno pomiluje** državne nameščence in upokojence z bog njihovega obupnega stanja. Ta trditve ni prazna fraza, o tem se prav lahko doprinese dokaz na enostaven način, da se dopusti n. pr. javen občni zbor državnih nameščencev in upokojencev, na katerem naj podajo svoja mnenja zastopniki državnih nameščencev na eni strani, na drugi strani pa zastopniki gospodarskih, trgovskih in obrtniških krogov, ter omogoči vsem, da morejo podati svoje mnenje!

—I »Jutro« od 23. XII. priobčuje članek Naj ne ve levica..., v katerem obravnava razna obdarovanja otrok in ugotavlja: Po šolah se redno opaža, da začno otroci tja le okrog Miklavža in božiča hoditi v šolo razcapani in raztrgani. Tudi to se primeri, da imajo v začetku leta še prav dobre čevlje, naenkrat pa začno izostajati iz šole z izgovorom, da nimajo čevljev. Zgodi se, da starši naravnost izjavijo: Če ga hočete imeti v šoli, mu kupite čevlje! Tako je nujna posledica teh obdaritev, da tisti, ki se znajo najbolj pretvarjati, največ dobe. A je vprašanje, ali so taki tudi najbolj potrebni. Saj je še vedno res, da je najhujša revščina skrita za dostojnim ponosom in skrbno zakrpano suknjo. Toda te nihče ne vidi, nihče je ne poišče. — Nedvomno zelo kvarno za vzgojo otrok je

Vsem, ki so kjer koli in kakor koli pripomogli do letošnjega lepega božičevanja naših malih graničarjev, se kar najiskrenejše zahvaljujemo za njih pomoč, v globokem prepričanju, da se bodo v novem letu njih vrste še bolj pomnožile z mnogimi novimi sodelavci za dosego nadaljnjih Družbinih namer ter zlasti v korist splošnosti in naše jugoslovske domovine.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1940.

Vodstvo
Družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

OPOZORILO!

Vse šolske občine ljudskih šol (krajevne šolske odbore) v dravski banovini opozarja prosvetni oddelek banske uprave, da morajo v smislu pripombe 12. k tarifni post. 12. zakona o takšah predložiti do 15. januarja prijave za dopolnilno prenosno takso. Prijave je treba predložiti pristojni davčni upravi na predpisanih tiskovini. V vsaki prijavi je treba izrecno navesti, da je šolsko poslopje oproščeno zgradarine.

— Praktični učiteljski izpiti pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani bodo od 13. do 22. februarja 1941. Prijave s predpisanimi prilogami je treba vložiti takoj. Naslednji in zadnji termin v tem šolskem letu bo od 1. do 10. maja. Prijave za majski termin je treba vložiti do konca februarja. — Predsednik: Prijatelj.

tudi ustvarjanje beraške miselnosti z obdarovanjem. Čedalje redkejši so tisti, ki jih je sram prosjačiti, četudi imajo ali bi lahko dobili zaslužek. Tako se neredko zgodi, da gredo otroci, katerih starši imajo stalen zaslužek, prosjačit po mestu. Zgodi se celo, da takega otroka pošlje lastni oče, da mu naprosjači denar za vino in tobak.

—I Draginja — vprašanje cen in plač. Pod tem naslovom priobčuje Trgovski list članek, v katerem pravi: Pač pa je treba s tem večjim poudarkom naglasiti, da dvig draginje vedno bolj odpira problem uradniških plač in sploh vprašanje naše uprave. Nerazmerje med draginjo in plačami je danes že tako veliko, da se res ne sme omalovaževati. To nerazmerje že kriči po odločni rešitvi. Tudi prej je bilo to vprašanje že večkrat postavljeno. Takrat se je govorilo, da je del rešitve tega vprašanja tudi v tem, da se uprava čim bolj poenostavi in s tem omogoči znižanje števila uradništva. Geslo te rešitve je na kratko bilo: manj uradništva, zato pa naj bo to tem bolj plačano.

—I Naraščanje stroškov za prehrano je naslov članka v »Slovenecu« od 21. XII., v katerem je tudi sledeča ugotovitev: Statistični odsek mestnega poglavarstva v Ljubljani je že izdelal indeks o cenah življenjskih potrebščin dne 15. decembra. V primeri s stanjem dne 1. decembra so se cene ponovno dvignile in sicer za 0,7 %. V primeri z lanskim 15. decembrom so cene narasle za 37,2 %. Če pa vzamemo cene dne 15. avgusta, t. j. pred izbruhom vojne, se je raven stroškov za prehrano v Ljubljani povečala za 51,1 %.

—I V članku »Sprememba zakona o ljudskih šolah« priobčuje Kmetijski list od 1. I. med drugim tudi sledečo ugotovitev: Da bo ljudska šola na kmetih odgovarjala potre-

zopet v njej. Pogledal je na mizo in se grenko zasmel. Toda že čez nekoliko trenutkov ga je ta smeh huj zapel od vsega drugega. V ušesih so mu doneli zadnji zvoki božične pesmi.

Ko je zadržano, ni šel takoj v razred. Počakal je, da bo vse utihnilo. Nato je z neko krčevito kretnjo odprl okno in zmetal vse darove na sosedno dvorišče debelemu Hektorju. Pes je začuden priteknel, ovahal potico — a ni ugriznil.

»Presit je,« je zamrmral Jakob, »vidi se mu, čegav je.«

V razredu ni govoril. Antonu je ukazal, naj čita »Božične radosti«, sam pa se je vsedel za mizo in molal.

»Kako naj živim?« ja razmišljal. Spomnil se je svojega desnega podplata, ki ga je za silo pritrtil z risalnimi žeblički, a zunaj sneži. »Žena ima samo še pol kilograma moke« je dodajal.

... zato moramo vsi obljubiti, da bomo ob spominu na Njegovo rojstvo živeli pošteno in pravično... je ujel Jakob.

»Kaj pa, če bi si poiskal kak drug poklic? Trgovski pomočnik, delavci v tovarnah so boljše plačani,« je grebel po sebi.

... da bomo drug drugega ljubili in da med nami ne bo hinavščine... je nadaljeval Anton.

»Dovolj!« je odločno prekinil Jakob. Anton ga je začudeno pogledal in sedel.

Ni se mogel več obvladati. Na dvorišču je namreč zagledal svoje tri otroke, ki so ga prišli čakati. Vsi trije so bulili skozi ograjo in poželjivo gledali na potico in smokve pred Hektorjem. Mirko je privlekel od nekod dolgo palico in hotel doseči raztresene stvari. Bal se je nekoliko Hektorja. Toda pes je imel več usmiljenja kot ljudje.

Jakob je bil čisto blede.

Desnica v žepu pa se mu je polagoma skrčila v pest. — — —

Tako je bilo nekoč.

bam, si moramo predvsem biti na jasnem, katero in koliko splošnega znanja je potrebno kmečki deci ter koliko strokovnega znanja lahko nudi ljudska šola kmečkemu naraščanju.

—l »Zahteve kmetijske zbornice.« Pod tem naslovom prinaša Večernik od 2. I. resolucije zasedanja Kmetijske zbornice med drugim sledečo: Ljudskošolski zakon je treba temeljito izpremeniti ter prenesti vso upravo ljudskih šol na banovine ter v njihovem okviru decentralizirati.

—l »Naše šolstvo v letu 1940.« je naslov članka v Slovenscu od 3. I. V tem članku piše med drugim tudi: Slovenija potrebuje še 250 učiteljev. Značilno za vse prejšnje režime je bilo to, da je bilo več let izredno mnogo abiturientov učiteljskih šol brez službe. Na službe je čakalo nad 700 učiteljskih abiturientov in nekateri so morali čakati na zaposlitve že po več let. Pred leti se je stalno pisalo o vprašanju brezposelnih učiteljev in je bilo to eno

izmed najbolj bolečih socialnih vprašanj med nami. Toda v zadnjih letih se je položaj v tem oziru izredno izpremenil. Nastavljenih je bilo zlasti v zadnjih letih toliko učiteljev in učiteljic, da je brezposelnost izginila in ugotovljeno je bilo celo, da primanjkuje v Sloveniji še 250 učiteljev in učiteljic.

Šolski radio

—r. Torek, 14. januarja 1941., ob 15.15: Božične pesmi. Pevski nastop II. dekliške meščanske šole v Ljubljani; vodi gđ. Marija Laharnar.

—r. Petek, 17. januarja 1941., ob 11. uri: Kako in kje je Boža dobila kožušček; g. Mirko Demšar.

—r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 12. januarja, ob 17. uri predaval g. inž. Jože Erpič: Pomen mlekarke organizacije.

Mladinska mafica

—mm Opozarjamo učitelje — pisatelje, da poteče rok za udeležbo pri natečaju za knjižico realne vsebine 15. januarja t. l. Rokopisi, ki dosepejo po tem roku, ne pridejo več za nagrado v pošto.

—mm Pošle so sledeče knjige: Pipan: Kako smo delali radio; Ribičič: Miklavževa noč; Naš rod, V. letnik 1933/34, in v celu platno vezani izvodi dr. Čermeljeve knjige: Nikola Tesla. Broširani in v polplatno vezani izvodi te knjige pa so še v zalogi

—mm Peta številka »Našega roda« je izšla s prav bogato in pestro vsebino. Številka je posvečena Cvetku Golarju, ki ga naša mladina pozna po pesmih polja in po ruskih pravljicah motivih. Ekspedicija se bo vršila 9. in 10. t. m., tako da bo list 13. že na šolah

—mm Opozarjamo učiteljstvo prvih razredov na 6. zvezek Cicibanove knjižnice. Knjižnico je uredil Josip Ribičič, ilustriral Milko Bambič. Cena 2 din.

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo v soboto, 18. januarja, ob 9. uri v Ormožu. Poleg običajnih točk bo podano poročilo o banovinski skupščini in predavanja: 1. Ob tridesetletnici smrti Tolstoj. 2. Jetika, ljudska bolezen. — Pridite! Posebnih vabil ne bo. — Belšak, preds.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo imelo svoje prihodnje redno zborovanje v soboto, 18. januarja 1941 ob 9. uri v šoli v Domžalah. Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo o banovinski skupščini. 3. Razgovor o aktualnih šolskih vprašanjih. 4. Predavanje Viljama Kunsta, ravnatelja meščanske šole na Rakeku: »O elektriki v sodobni šoli«. 5. Slučajnosti.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR — LEVI BREG bo zborovalo v soboto, dne 18. t. m., ob pol 10. uri dop. v krčevinski šoli. Razen običajnih točk je na dnevnem redu poročilo delegata o banovinski skupščini, kot pedagoško didaktična točka pa »Naša višja ljudska šola« in sicer v obliki razgovornih poročil. Tov. članice (ice) vabimo, da se vsaj z vsake šole javi en (a) poročevalec (ka), ki poroča o svojih pogledih. Prosim, da vsaka šola do 15. t. m. predsedstvu javi poročevalca. Tov. člani odbora naj pridejo isti dan ob 8. uri k seji! Ne zabimo na redno plačevanje članarine, ki si jo v današnjih težkih časih moramo v pravem pomenu besede pritr-gati — od svojih bornih plač kot stanovsko zavetni člani JUU! — Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo — ob udeležbi 65 članov dne 14. decembra 1940 ob 8. uri v prostorih ljudske šole v Laškem. Zbora se je udeležil tudi tov. nadzornik Vranc ter novi sreski načelnik Bizjak Andrej, ki ga tov. predsednik pozdravi s približno sledečimi besedami: »Gospod načelnik! Komaj šest tednov je minilo, odkar ste prišli v naš srez in že ste — brez tako običajnih opravičil: nimam časa; uživljam se v službo! itd. pokazali izredno zanimanje za našo stvar ter ste se podali na teren, v mislih mi je otvoritev nove šole v Turju pred mesecem dni. Tudi danes ste se odzvali našemu vabilu, da se s svojim učiteljstvom spoznate. In kje? V šoli; pri njegovem organizacijskem delu in ne — kot se tako mnogokrat dogaja — v uradni predsobi, pred postrojeno vrsto podanikov, z rokavico na leví roki, na desni pa ne. Hvala vam! Vsi, vam uradno podrejeni učitelji niso le uradniki, temveč so narodni učitelji — vzgojitelji, ki so s svojim delom v srezu zajeli narodovo sredino in se ljudstvu približali tako, da je naše šolstvo vam lahko v ponos — narodu in domovini pa v korist!« Ko ga je tov. predsednik prošil še pravične zaslombe, se je g. načelnik, vidno zadovoljen, zahvalil učiteljstvu za njegov pozdrav in delo ter navzočim želel, poleg srečnega novega leta, zvišanje službenih prejemkov. (Odobranje!)

Nato se je spominjal tov. predsednik bivšega sreskega podnačelnika g. Orožima, ki je bil postavljen za podnačelnika v Rogatec. Ob slovesu mu je društvena uprava po-

dala tudi poslovilno pismo. Gospod načelnik Orožim je poslal tov. predsedniku simpatično pismo, ki se — ob velikem zadovoljstvu navzočih — prečita na zborovanju. Nato je zbor komemoriral tov. J. Rakovo, tov. predsednik je čistil k odlikovanju Trboveljske-mu slavčku ter tov. blagajniku Grozniku. — Pristopili sta k društvu dve kolegini, ki ju pozdravljamo, izstopil pa je upokojeni tov. Vrdovec.

Po uvodnih formalnostih je poročal, v posebnem referatu, tov. Vranc — o temeljih šolstva v obč. s posebnim ozirom na razvoj in napredek vzgoje in pouka v laškem okraju. Na znanih paralelah iz njegovih »Osnov« je pokazal dinamiko časa in pedagogike ter sozvočje s prizadevanji in hotenjem pri nas. Sodobnost zahteva od šolskega dela mnogo več in to docela upravičeno, celostno šolsko delo je utemeljeno in izvedljivo. Poslušalci so vzeli njegovo strokovno in prepričevalno izvajanje z odobravanjem k znanju.

Nato je poročal nadvse objektivno o poteku banovinske skupščine tovariš Rihar. O vsem, kar se je skuhalo okrog nje in po njej pa sta članstvo stvarno obvestila tov. predsednik in podpredsednik Kimovec. Vnela se je živahna debata, v katero so posegli tov. Kimovec, Pavčič, Lunder, Pahor, Tori, Bezeljakova, Hofbauer ter s pritirjevanjem mnogokrat celotno članstvo.

Sklepi: 1. Zbor ugotavlja, da so naši delegati na X. ban. skupščini dne 19. okt. 1940 pravilno tolmačili naše predloge in dosledno zastopali v njih iznešene misli, zato jim je izglasovana soglasno — zaupnica.

2. Zbor soglasno zahteva, da se objavi v celoti poslan društveni popravek »Po skupščini«, ki je bil uredniku »Učit. tovarisa« dostavljen dne 6. nov. 1940 ter s tem zavrača in ne jemlje k znanju dopisa Sekcije JUU št. 590/40141, od 7. dec. 1940.

3. Zbor se strinja z »Odgovorom« naših delegatov v 14. št. »Učit. tov.«, ki se nanaša na uvodnika v 9. in 10. št. »Učit. tov.«, ker smatra napad nanje za napad na članstvo, ki so ga zastopali.

4. Zbor se soglasno pridružuje resoluciji Učit. društva Maribor desni breg (objavljeni v 16. št. »Učit. tov.«) pod točkami: 1., 2., 3. a, b, c, d, e, f, g, h, i in 4.

5. Soglasno izjavljamo, da je neutemeljeno in neupravičeno sumničenje, da so delavci »Učiteljskega pokreta« iniciatorji akcije o znižanju proračuna. Vsak pokretaš je — upamo — istočasno polnopravni član svojega društva in sme imeti svoje mnenje o vseh vprašanjih, ki zadevajo organizacijo. Prav delavci »Učiteljskega pokreta« dokazujejo s svojim delom, da so med najbolj konstruktivnimi člani organizacije.

6. Naše društvo je vedno točno plačevalo Sekciji svoj društveni davek, a vodi borbo po zvišanju članarine že več let.

Končni sklep: V primeru, da Sekcija naši želji ne zadosti v polni meri, naj uprava takoj skliče zborovanje v Zidani most, na katerega se povabi tudi odposlanca sekcije.

Tov. Torelli poroča, da imamo v srezu 105 članov SSM. Predlog tov. predsednika, da postanemo obvezni člani SSM, bo podrobno obravnavan na prihodnjem zborovanju, ter na to že danes opozarjamo vse članstvo.

Tov. Rihar poziva končno članstvo, da se udeleži smučarskega tečaja za učitelje laškega sreza, ki bo med božičnimi počitnicami na Mrzlici (od 2. do 7. jan. 1941).

Tov. predsednik zaključil, želeč vsem srečo v novem letu, uspel in številni, tri ure trajajoč zbor z željo, da na prihodnje zborovanje v Zidani most vsi!

Mahkota Milan, predsednik.

Urbajs Alojzija, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA — MESTO je zborovalo v četrtek, 12. decembra 1940 dopoldne v telovadnici II. dekše ljudske šole na Cojzovi cesti. Izredno velika udeležba je najboljši dokaz, kako so nam zborovanja, ki so bila z odredbo kraljevske banske uprave Pov. II/2 št. 5743/1 od 6. junija 1940 zabranjena, prav v teh časih nujno potrebna.

Ob otvoritvi zborovanja je predstavil predsednik zastopnika policijske uprave g. Brezana, pozdravil navzoče, imenoma mest. šol. nadzornika g. Fr. Ločniškarja, nato pa prečital odredbo kraljevske banske uprave Pov. II/2 št. 5743/11 z dne 20. IX. 1940, s katero so zopet dovoljena zborovanja, sestanki in posveti pod pogojem, da se na teh razpravlja samo stanovske in strokovne zadeve. Temu je dodal še pojasnilo, da spadajo k stanovskim zadevam vprašanja namestitev, premestitev, postavitve šol, upraviteljev, napredovanja, naš gnotni položaj in drugo. Pod strokovne zadeve spadajo vsa vprašanja iz šolskega in organizacijskega področja.

Poročilo o banovinski skupščini je podal tov. Zor, ki je pojasnil delo posameznih odsekov in podrobno delo glavne razprave na skupščini, ki je trajala pozno v noč. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

Sledilo je predavanje g. prof. dr. R. Kolariča o pouku materinščine v ljudski šoli. Uvodoma je omenil predavateljev nedostatek ljudskošolskih citank, premalo učnih ur za jezikovni pouk in preveč šolskih nalog. Na osnovi predpisanega učnega načrta je podal pregledna navodila za pouk materinščine v posameznih razredih, kolikor potrebuje otrok za nadaljnji študij in poznejše življenje. Z ozirom na nedostatke, ki se opažajo pri otrocih v govoru, čitanju in pisanju, je dodal še strokovno pojasnilo o načinu poučevanja (globalna, analitična in sintetična metoda), ki se sedaj uporablja pri jezikovnem pouku.

Predavanju je sledila daljša debata, tekom katere je pojasnil predavatelj še marsikako zanimivo vprašanje. Ob sklepu se mu je predsednik zahvalil za podana navodila, ki so bila z odobravanjem sprejeta.

Po kratkem odmoru je podal predsednik pregledno situacijsko poročilo. Poročilo je sledila splošna razprava. Med drugim je bilo odobreno stališče vodstva sekcije v pogledu razmerja med centralnim odborom JUU in Zvezo hrvatskih učiteljskih društev.

Vek. Mlekuž, preds. Josip Mihelič, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je imelo 14. decembra 1940 izredni občni zbor v Ljubljani.

Tov. predsednik se je uvodoma spomnil smrti našega prosvetnega ministra, g. dr. Antona Korošca, katerega spomin je članstvo počastilo z enominutnim molkom.

V svojem poročilu tov. predsednik omenja, da je bila iz našega sreza premeščena tov. Vončina Elizabeta, ki nam je od lanske izvolitve v upravni odbor nad vse vestno in marljivo vodila društveno blagajno. Za njeno delo se ji pošlje zahvalno pismo. Odpadlo je še nekaj drugih članov, od katerih so odšli trije na pedagoško šolo v Zagreb, ena tovarišica je bila premeščena drugam, ena pa je izstopila iz neznanega vzroka. — Novovstopivših članov ta mesec nimamo. Naše društvo šteje sedaj 95 članov.

Tajnica prečita poročilo o zadnjem občnem zboru. Nato še došli dopis, v katerem sekcija sporoča, da so zopet dovoljena naša zborovanja in pod kakšnimi pogoji se smejo vršiti.

Novi blagajnik, tov. Fatur Josip, poroča o stanju ročne blagajne in o stanju denarja v poštni hranilnici. Članarina se plačuje redno. Vendar pa želi, da bi imele vse šole stalne poverjenike za pobiranje in odposiljanje članarine. Članarina naj se plačuje po možnosti za mesec naprej, ker mora tudi društvo svoje obveznosti sekciji in centrali nakazati že v začetku meseca.

Tov. Fatur poda nato še poročilo o poteku sekcijske skupščine, na kateri je zastopal naše društvo kot delegat. Poročilo je bilo jako izčrpno, v njem je podal tudi rezultate naših predlogov in opisal natančneje delo v odsekih kamor sta bila dodeljena tov. predsednik in on.

Temu je sledilo predavanje tov. Mlekuža: Preizkušnja zmogljivosti otrok v II. razredu osnovne šole. Predavanje je bilo vzeto iz njegove lastne prakse. Rezultate, ki nam jih je orisal, je dosegel in ugotovil sam z lastno preizkušnjo otrok. Ta način določevanja umskih sposobnosti otrok je dostopen vsakemu učitelju. S seboj je imel tudi zvezek, kamor si je zapisoval rezultate posameznih preizkušenj. Zvezek je krožil med članstvom, ki si ga je z zanimanjem ogledovalo.

Ker je v upravi, zaradi premeščene tovarišice blagajničarke nastala vrzel, je blagajništvo prevzel tov. Fatur Josip, v upravo pa je prišel prvi od namestnikov Remškar Franc. Od namestnikov je odšla na pedagoško šolo v Zagreb tov. Gabrova, tako da sta v namestništvu manjkala dva člana. Tov. predsednik predlaga tov. Antona Uršiča iz Horjula in tov. Česnik Marijo iz Polhovega Gradca. Članstvo je predlog sprejelo. Tako so sedaj namestniki za upravni odbor: Weber Franja, Uršič Anton in Česnik Marija.

Popoldne je bil prijateljski sestanek pri Košaku. Od 95 članov jih je prisostvovalo zborovanju 69.

S. Vrhovec, preds. N. Zupančičeva, taj.

Učiteljska fiskarna

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njenih podružnicah v Celju in Mariboru si boste lahko nabavili banovinske zvezke za šolske naloge, ki so vpeljani namesto državnih. — Risanke niso predpisane, zato uporabljajte one, ki jih izdeluje in prodajajo naše knjižarne.

—t Za pouk zgodovine in zemljepisja si nabavite zgodovinske in zemljepisne sličice. Serija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slik stane 4 din.

Novosti na knjižnem trgu

—k Ana Wambrechtsamer: »Danes grofje celjski in nikdar več«, Zgodovinski roman. — Založba »Naša knjiga« v Ljubljani 1940. Cena v platno vezani, okusno opremljeni knjigi din 120,—. Celjski grofje in z njimi povezana usoda Veronike Deseniške je brez dvoma privlačno gradivo za literarno obdelavo. Obdelali so ga že Jurčič, Zupančič, Novačan, Kreft, toda še vedno je mnogo zanimivega, neugotovljenega in umetniško neoblikovanega v tem zgodovinskem gradivu. In morda tudi ta novi roman Ane Wambrechtsamerjeve, ki je sedaj izšel v slovenskem prevodu, ni zadnje delo, ki ima za osnovo zgodovino celjskih grofov. — Pisateljica, ki je bila po rodu iz Planine pri Brežicah, je napisala ta roman v nemščini. Prevredel ga je prof. Niko Kuret. — V obliki kronike pisano 492 strani obsega-joče delo je zanimiv doprinos literarne obdelave dobe grofov Urha in Friderika ter Veronike Deseniške. Kod zgodovinsko delo predstavlja novo verzijo, a kot roman zanimivo čtivo.

TELEFUNKEN

Modeli za 1941

Popularni Telefunken-ov super 054 GWK

054 GWK

Din 3700,—

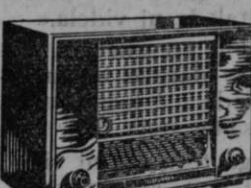
Telefunken-ov velesuper 076 WK/GWK

076 WK/GWK

Din 5700,—

Telefunken-ov specialni super 065 WK/GWK

065 WK/GWK

Din 4800,—

Telefunken-ov največji super D 707 WKK

D 707 WKK

Din 8650,—

Razkošni super s 7 jeklenimi elektronkami in 7 vglasenimi krogi. Predstopnja s posebnim vhodnim krogom. Ima napravo za avtomatično nastavitve postaj s 10 tipkami ter dvojne kratke valove od 13,7 m dalje. Opremljen je z vsemi tehničnimi odlikami. Izhodna energija 8 vatov.

„RADIO“, družba z o. z. v LJUBLJANI

Zimski plašči,

kostumi, kompleji,
obleke in bluže
samo zadnje novosti
v največji izbiri pri

Elite

Prešernova ulica 7—9
Ljubljana